

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1624. usque ad annum 1627

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118863

§. 20. Vallistelina a Gallis vi occupata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67369)

Sec. XVII quidam, quod rei esset, suspicatus, A. C. 1624. hostem instare exclamaret, moxque omnes præsiarii in Batavos tam denso globorum grandine detonarent, ut Mauritius cum suis præcipiti fuga salutem consulere, currusque & cetera instrumenta velut rei jam secundo incassum tentatæ monumentum post terga relinquere cogeretur.

§. XX.

Vallistelina a Gallis vi occupata.

*Ferreiras
cont. Hist.
Hisp. t. II.
c. I. p. 417.
Gramond.
Hist. Gall.
lib. 13.*

Nil propius esse credebatur, quam Valtelinis Catholicis pacem, Religionisque libertatem restitutum iri, postquam inter Hispaniæ & Franciæ Reges convenerat, ut Urbanus VIII. Pontifex Maximus Valtelinam depositi nomine retineret, donec res inter utrosque Reges componeretur: cum vero Rhætiæ Protestantes Papæ auctoritatem & Bagnii Marchionis, qui Horatio Ludovisio Romam reverso in exercitus imperio successerat, legiones sibi exosas haberent, Ludovici XIII. Franciæ Regis, qui cum Helvetiis, Batavisque foedus inierat, auxilium implorarunt. Hic vero eo lubentius in eorum vota descendit, quo ardentius hanc Provinciam sibi vendicare, Hispanosque expellere ambiebat, eapropter Hanniba-

nibalem Franciscum Cuvrium Marchionem ad Helvetios ablegat, ut a Tigurinis, Bernatibus & Walisiiis Calvinistis ad recuperandam Vallem Telinam auxiliares copias peteret. His adjutus auxiliis Cuvrius, accedentibus quoque Glareanis, Rhætisque Sectariis, hanc ditionem, si amica ditione non posset, obfirmata armorum violentia Hispanis eripere statuit, Regisque sui nomine Valtelinis denuntiavit, Gallis, Venetis, & Sabaudis firmum, fixumque esse, ut Papa eis Valtelinam cederet, ac demum ea, postquam arces solo æquatæ, & Religio Catholica restituta fuerit, pristinis Dominis restituenda esset. Ad hæc Valtelini reponebant: „se esse populum liberum & „Catholicum, Rhætis vero studia esse „& libertati & Religioni adversa: se „insuper in protectionem Austriacæ Domus ultro transisse, paratosque esse, „si Austriaco destituerentur præsidio, „pro libertate & fide publica mori, „sique negaretur vitam ponere inter „arma, ut milites, posituros ut Martyres.„ Obstrepebat acrius summi Pontificis Nuntius, declarans, hac ratione Depositi fidem violari, Religionisque causam in discrimen adduci, huic vero sat idonee prospectum fore, si Vallistelina aut suo jure suisque legi-

Sæc. XVII.

A.C. 1624.

Sæc. XVII. bus sese regere permetteretur, aut Ca-
 A. C. 1624 tholicis pagis uniretur. Hoc Papæ
 consilium minime probabatur Cuvrio,
 qui ipse in Francia tribus peditum
 millibus quingentisque equitibus con-
 scriptis, bellum urgebat, eoquod pro-
 spero belli successu Marefcalli Francici
 honores emereri anhellaret. Re com-
 perta Philippus IV. Hispaniarum Rex
 de hac novatione vehementer quereba-
 tur, hæc exponens, „in ea controver-
 „sia potissimum quæstio de fide Catho-
 „lica movetur, atque ideo hac in re
 „præcipue versatur causa Romanæ Se-
 „dis: Ego autem in me suscepi pro-
 „tectionem gentis liberæ & Catholicæ,
 „quam in servitutem & Calvinii hære-
 „sin Rhæti vocarunt, si igitur hunc
 „populum abdicare cogerer, id mihi
 „& genti meæ indecorum, Sedi Ro-
 „manæ noxium, funestumque foret Ita-
 „liæ, cujus dominationem affectat Gal-
 „lus: quod si vero urbes expugnatae
 „mihi eriperentur, num in Galli vi-
 „ctoris arbitrio stabit, armis parta re-
 „tinere? si vero fors ea abdicare vel-
 „let, quis mihi immensos, quos in hoc
 „bellum impendi, sumptus compen-
 „sabit? Pariter summus Pontifex aut
 depositi fidem servari, aut expensas
 hucusque factas refundi petebat, At-
 tamen rationibus ultro citroque allatis,
 præ-

prævalebant arma, quibus Cuvrius die Sæc. XVII.
 vigesima octava Octobris in Engadinum A. C. 1624.
 inferius, & Münsterhalam irrupit,
 transitusque obsedit, Rhætis Calvinisti-
 tis mox in Gallorum partes conjuran-
 tibus, qui itidem eiectionis Austriacis
 Meyensfeldam, Curiam, Pretigaviam,
 aliaque oppida occuparunt, frustra re-
 clamantibus Catholicis Helvetiorum
 Ordinibus, qui Tigurinis exprobrabant,
 quod contra leges patrias Rhætis tran-
 situm indulissent, ac Grisonibus, qui
 tamen Mediolanensis, & Lindaviani
 pacti fidem violarunt, opem tulissent.
 Verum hæc objurgatio parum affecerat
 illos, quibus Catholicos opprimendi
 opportunitatem obtulerat propter Cuvrii
 successus: Hic enim omni transitu ver-
 sus Tyrolin obfirmato, cum tripartito
 exercitu in Valtelinam descendit, Wur-
 miamque, Tyrannum oppidum, ar-
 cemque, necnon Sonderham, Mor-
 begnium, Morbinum aliasque urbes
 tam vi quam deditioe in suam rede-
 git potestatem, hocque anno nondum
 expleto totam Valtelinam ditionem Gal-
 lis vindicavit, Bagnio cum Pontificiis
 militibus inde excedere coacto: recla-
 mabant Hispani, querentes, „quod
 „Galli injuste, nullaque denuntiatione
 „facta, ac violata depositi fide bellum
 „in Valtelinam movissent, cum tamen

Sæc. XVII. „ea ab Hispano Rege Pontifici lege de-
 A. C. 1624. „positi tradita esset, donec de jure inter
 „Principes controverso liqueret: Præ-
 „terea Galli armata manu, dum Hispanus
 „fidei publicæ fiducia tutus, esset in-
 „ermis, in hanc Provinciam irrupissent,
 „nedum contra Hispanos, sed etiam
 „adversus Bagnium, cujus tamen sa-
 „cra esset Persona ex deposito, atque
 „ex Persona Arbitri delegantis: proin-
 „Sedes Apostolica eo bello præcipue
 „peteretur, simulque fides Catholica,
 „quam Hispaniæ Rex proscripserat Cal-
 „vini hæresi in Valle restituerat, Rex
 „vero Christianissimus fidem & Catho-
 „licos iteratæ oppressioni exponeret.
 „Regerebant Galli: „Hispanos Religio-
 „nis obtentu populis illudere solitos,
 „violatum esse ab Hispano pactum Ma-
 „dritense, summum quidem Pontificem,
 „dicta Regibus in depositum lege, cha-
 „ritate paterna intercessisse, vimque fieri
 „vetuisse, qua in filios auctoritate va-
 „leret. Hispanum contra datam Ma-
 „driti fidem Wurmiam & Clavenam
 „retinuisse: immerito autem Ludovi-
 „cum Regem de Calvinistarum patro-
 „cinio postulari; haud enim credi pos-
 „se, eundem in aliena ditione hære-
 „ticos fore fautorem, qui Sectariis Gal-
 „licis bellum pro extirpanda hæresi con-
 „tinuo moveret.

§. XXI.